

6. J.M. Piotrowski, M. Ciosek, *Izolacja więzienna jako sytuacja trudna*[w:] M.Ciosek, B. Pastwa-Wojciechowska (red.), *Psychologia penitencjarna*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2016.

7. https://bip.sw.gov.pl/Dokumenty/Z_instrukcjawsprawiezapobiegania_samobojstwompouzgodnieniach.pdf [dostęp dnia: 30.10.2021r.]

Н.П. Панчук

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології освіти,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
Кам'янець-Подільський, Україна

С.О. Панчук

студентка 1 курсу факультету іноземної філології,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
Кам'янець-Подільський, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТА ФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Стратегія інноваційних процесів у сучасній освіті України передбачає суттєву реорганізацію існуючих педагогічних систем, осмислення цінностей, цілей і змісту їх діяльності та корінний перехід від тоталітарної уніфікації, усталених стереотипів, неефективних шаблонів і жорстких форм до творчої ініціативи й індивідуальної відповідальності педагогів у організації педагогічного процесу. Очевидно, що в «умовах нестабільності суспільства формування особистості професіонала – громадянина, патріота, який чітко усвідомлює європейську перспективу, потребує підвищеної уваги держави і видається як головне завдання освітнього процесу закладу вищої освіти» (Очеретяний, 2020 : 169).

Навчально-професійна діяльність, як провідний вид діяльності, є основним етапом життєво-професійного шляху та формування особистості, її соціалізації. Соціальну адаптацію студентів визначає психологічний або соціальний вибір цінностей-цілей та шляхів їх реалізації. Ефективність діяльності фахівця залежить від володіння професійними компетентностями, якостями, цінностями, соціально-професійними та особистісними характеристиками.

Т. Кочубей, А. Очеретяний наголошують на ефективності використання інтерактивних технологій при формуванні життєвих цінностей у студентів у ході викладання навчальних дисциплін (Kochubei & Ocheretyanyi, 2017). У зарубіжній психології широко

використовуються в роботі зі студентами інтерактивні методи навчання. Формат коучингу передбачає застосування інтерактивних методів у площині фідбек-векторного спрямування. Фідбек (feedback) – у широкому значенні – це зворотний зв'язок у вигляді відгуку, відзиву, тобто зворотної реакції на яку-небудь дію чи подію (Ruth, 2018). Зокрема, коли викладач читає лекцію, то він щоразу чекає виявлення зворотної реакції: коли студенти будуть обговорювати представлену освітню інформацію та ставити питання.

У навчально-виховному процесі закладу вищої освіти на заняттях використовується форма групової діяльності, яка визначається Л.А. Онуфрієвою, як кооперативна форма діяльності, під час якої студенти можуть ділитися своїми цілями. В груповій формі діяльності члени групи є взаємозалежними, впливають один на одного протягом певного періоду часу, переслідують спільну мету, в них є почуття взаємної приналежності, вони залучені до процесу інтерактивної комунікації (Onufriieva, 2017).

В роботі зі студентами важливими виступають теоретико-методологічні положення проблеми особистісно зорієнтованого виховання І.Д. Беха, В.О. Моляко стосовно психології творчості та М.Й. Боришевського, котрі стосуються становлення самоактивності.

Експериментальне дослідження проводилось на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. В дослідженні приймали участь студенти другого курсу факультету української філології та журналістики. Простежимо ієрархію цінностей студентів (див. табл. 1).

Таблиця 1

Життєво-професійні цінності студента

№ з/п	Зміст ціннісних орієнтацій	Якісний показник
1.	Активне, діяльне життя	40%
2.	Життєва мудрість	50%
3.	Здоров'я	100%
4.	Цікава робота	20%
5.	Володіння методикою викладання	20%
6.	Навчання в педвузі	-
7.	Матеріально забезпечене життя	40%
8.	Наявність хороших та вірних друзів	50%
9.	Хороша атмосфера на роботі	30%
10.	Суспільне визнання (повага оточуючих, колективу, колег)	40%
11.	Пізнання (розширення кругозору, освіти, культури)	20%
12.	Братерство, рівні можливості для всіх, справедливість	-
13.	Самостійність як незалежність у судженнях і оцінках	20%
14.	Свобода як незалежність у вчинках та діях	30%
15.	Щасливе сімейне життя (у батьківській родині)	80%
16.	Творчість (можливість творчої діяльності)	20%

17.	Впевненість у собі (свобода від сумнівів)	50%
18.	Розваги	10%
19.	Спілкування з колегами, учнями, батьками учнів	10%
20.	Відчуття безпеки, захищеності	30%
21.	Виховання дітей	20%
22.	Вдячність батьків за учнів	-
23.	Боротьба з труднощами	20%
24.	Спілкування з однодумцями	-
25.	Любов до другої людини, секс	30%
26.	Можливість бути самим собою, не кривити душею	50%
27.	Любов до дітей	30%
28.	Бажання своєю роботою залишити слід на землі	-
29.	Розуміння інших, любов до інших	-
30.	Реалізація та розвиток своїх здібностей	40%
31.	Допомога батькам, дітям, чуйність	20%
32.	Вміння розуміти дитину	10%
33.	Пошук нових методів та засобів професійного зростання	-
34.	Почуття власної гідності	30%
35.	Гарний зовнішній вигляд, охайність	30%
36.	Майбутнє сімейне життя (окремо від батьків)	50%

Як бачимо, очолює ієрархію цінність «здоров'я» (100%). На другому місці: «щасливе сімейне життя (у батьківській родині)» (80%). На третьому знаходяться цінності: «життєва мудрість» (50%), «наявність хороших та вірних друзів» (50%), «впевненість у собі (свобода від сумнівів)» (50%), «можливість бути собою» (50%), «майбутнє сімейне життя (окремо від батьків)» (50%). На четвертому місці знаходяться цінності: «активне, діяльне життя» (40%), «матеріально забезпечене життя» (40%), «суспільне визнання (повага оточуючих, колективу, колег)» (40%). На п'ятому місці обрано цінності: «хороша атмосфера на роботі» (30%), «свобода як незалежність у вчинках та діях» (30%), «відчуття безпеки, захищеності» (30%), «любов до другої людини, секс» (30%), «любов до дітей» (30%), «почуття власної гідності» (30%), «гарний зовнішній вигляд, охайність» (30%). Шостий ранг отримали цінності: «цікава робота» (20%), «володіння методикою викладання» (20%), «пізнання (розширення кругозору, освіти, культури)» (20%), «самостійність як незалежність у судженнях і оцінках» (20%), «творчість» (20%), «виховання дітей» (20%), «боротьба з труднощами» (20%), «допомога батькам, дітям, чуйність» (20%). Сьомий ранг отримали цінності: «розваги» (10%), «спілкування з колегами, учнями, батьками» (10%), «вміння розуміти дитину» (10%). Жодного вибору не отримали: «навчання в педвузі», «братерство, рівні можливості для всіх», «вдячність батьків за учнів», «спілкування з однодумцями», «бажання своєю роботою залишити слід на землі», «розуміння інших, любов до інших», «пошук нових методів та засобів

професійного зростання». Отже, на другому курсі навчання у навчально-виховному процесі вищого закладу освіти потрібно працювати над розвитком професійно-педагогічної спрямованості, оскільки рівень цієї спрямованості невисокий.

Професійна підготовка повинна здійснюватися як актуалізація потенційних професійних можливостей особистості і розвиток їх до рівня зрілості. Не потрібно акцентувати увагу на спрямований зовні потік стимулів-подразників дидактичного характеру. Для управління і самоуправління процесом формування майбутнього фахівця потрібно, щоб студент і викладач усвідомлювали та розуміли мету своєї діяльності. Виховання творчої особистості вимагає від викладача розуміння методологічних і психолого-педагогічних аспектів навчальної, науково-дослідної та трудової діяльності, логіки навчальних дій з розвитку продуктивних здібностей особистості.

Висновки. Для покращення організації навчального процесу, набуття практичних навичок, наближених до умов освітнього процесу, формування професійно-особистісних компетенцій у майбутнього фахівця педагогічного напрямку, доцільно звернути важливу увагу на проблему практичної підготовки через впровадження в навчально-виховний процес вищого освітнього закладу інтерактивних методів навчання, що є одним з основних стержнів для набуття практичних умінь і навичок, необхідних для формування особистості фахівця, конкурентоспроможного на вітчизняному та європейському ринку праці з метою можливості самостійного пошуку вирішення поставлених педагогічних завдань, розширення фахових знань, прийняття оригінальних та творчих рішень в умовах майбутньої педагогічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Ключек Л.В. Психологія соціальної справедливості у педагогічній взаємодії : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07. Київ, 2019. 45 с.
2. Очеретяний А.В. Формування життєвих цінностей у студентів вищих навчальних закладів США та України : дис. ... д-ра філософії : 011. Умань, 2020. 317с.
3. Kochubei T., Ocheretyanyi A. Sensitivity of students for formula of living values. *Slovak international scientific journal*, Bratislava, 2017. Vol. 1. № 12. S. 21–24.
4. Onufrieva, L.A. The Psychology of Professional Realization of a Future Specialist's Personality: Theoretical and Methodological Aspect. Monograph. Rzeszów : BonusLiber, 2017. 194 s.
5. Ruth D. Developing feedback for pupil learning : teaching, learning and assessment in schools. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge, 2018. 155 s.